

BIULETYN INFORMACYJNY

WEWNĘTRZNA PUBLIKACJA OGÓLNOPOLSKIEGO STOWARZYSZENIA REFERENDARZY SĄDOWYCH

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego

*Narodzenia, Zarząd
Stowarzyszenia składa
Członkom
Stowarzyszenia oraz
wszystkim
Czytelnikom*

*Biuletynu życzenia zdrowych,
spokojnych i wesołych Świąt oraz
wszelkiej pomyślności w 2008 Roku.*

AKTUALNOŚCI

- w dniu 23 października 2007r (pismo z dnia 23.10.2007r, znak Nr KRS-078-17-07) Zarząd Stowarzyszenia otrzymał odpowiedź (wraz z opinią prawną Wydziału Prawnego Biura Krajowej Rady Sądownictwa) Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa o braku podstaw do zaskarżenia do Trybunału Konstytucyjnego co do ewentualnej niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej przepisu dotyczącego referendarza sądowego (art. 151 § 1 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych);
- w dniu 26 października 2007r Zarząd Stowarzyszenia otrzymał do zaopiniowania projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych z dnia 08.10.2007r (pismo z dnia 16.10.2007r, znak DO-I-015-123/05); w dniu 9 listopada 2007r Zarząd Stowarzyszenia poinformował, że nie zgłasza uwag do przesłanego projektu;
- w dniu 24 listopada 2007r odbyło się w Krakowie zebranie Władz Stowarzyszenia; podczas obrad podjęto uchwały m.in. w przedmiocie: podsumowania działalności Stowarzyszenia w 2007r; nadto na godzinę 13.15. Władze Stowarzyszenia zorganizowały kolejne spotkanie dla środowiska referendarzy sądowych, którego tematem były: Propozycje dalszego rozwoju instytucji referendarza sądowego w świetle ostatnich orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego; Władze Stowarzyszenia wysłuchały uwag i propozycji ze strony przybyłych na nie referendarzy sądowych, odwołujących się do funkcjonowania instytucji referendarza sądowego w Polsce;
- w dniu 26 listopada 2007r Zarząd Stowarzyszenia przesłał list gratulacyjny na ręce prof. Zbigniewa Cwiakalskiego – Ministra Sprawiedliwości wraz z deklaracją zaangażowania się Stowarzyszenia w proces zapowiadanych zmian legislacyjnych;
- w dniu 5 grudnia 2007r Zarząd Stowarzyszenia zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego Zespołu Wstępnej Kontroli Skarg i Wniosków o udzielenie informacji czy do Trybunału wpłynęła skarga na „niekonstytucyjność” instytucji referendarza sądowego; w dniu 7 grudnia 2007r powyżej wskazany Zespół w Trybunale Konstytucyjnym poinformował, że do dnia odpowiedzi (07.12.2007r) żaden z uprawnionych podmiotów nie zainicjował postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie dotyczącej konstytucyjności instytucji referendarza sądowego;
- w dniu 7 grudnia 2007r Zarząd Stowarzyszenia przekazał na ręce Członka Zarządu Stowarzyszenia Sędziów Polskich IUSTITIA ramowy projekt powołania instytucji sędziego grodzkiego – propozycji wypracowanej na zebraniu Władz Stowarzyszenia w dniu 24 listopada 2007r; projekt ten ma zostać również przekazany Komisji do spraw Reformy Wymiaru Sprawiedliwości.

FORUM

**Raport z Kongresu Europejskiej Unii
Referendarzy w Sztokholmie
27.09.2007r - 29.09.2007r**

**ZMIANA ROLI URZĘDNIKA W TRAKCIE
OSTATNIICH CZTERDZIESTU LAT –
KONGRES W SZTOKHOLMIE**

W dniach 27-29.09.2007r. w Hotelu Sheraton w Sztokholmie odbyła się konferencja Europejskiej Unii Referendarzy, zorganizowana w 40-tą rocznicę utworzenia instytucji referendarza. Organizatorem spotkania była Szwecja, zaś Włochy po raz szósty w trakcie dwukrotnej prezydentury, przewodniczyły spotkaniu.

Do udziału w konferencji zaproszono przedstawicieli trzynastu zrzeszonych w Unii krajów tj. Austrii, Belgii, Danii, Estonii, Francji, Niemiec, Włoch, Luksemburga, Norwegi, Polski, Portugalii, Hiszpanii oraz Szwecji. Gościnnie udział w spotkaniu wzięli przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości Rumunii, Japonii oraz Stanów Zjednoczonych Ameryki. Szczególnymi wykładcami, którzy wygłosili referaty byli między innymi: przedstawicielka Komisji Europejskiej pani Patrizia De Luca, członek organizacji CEPEJ (Rada Europy) pan Fausto de Santis oraz przedstawicielka Rady Europy pani Decot Muriel.

Pierwszego dnia konferencji, której tematem przewodnim były „Zmiany roli urzędnika w trakcie ostatnich czterdziestu lat”, jej otwarcia dokonała vice-prezydent E.U.R. pani Anette Jellve. Następnie prezydent E.U.R. pan Gabriele Guarda rozpoczął przemówienie od przypomnienia faktu założenia przed czterdziestu laty Unii Referendarzy w Karlsruhe w Niemczech, przedstawiając historię tego wydarzenia i podkreślając, iż wzajemne poznanie otworzyło drzwi do ścisłej współpracy państw członkowskich. Przypomniał również o obowiązku przygotowania przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

W nawiązaniu do przemówienia poprzednika, dyrektor administracyjny Sądu Krajowego w Szwecji pan Thomas Rolen, wskazując na sprawiedliwość jako podstawowy filar demokracji, przedstawił strukturę szwedzkiego wymiaru sprawiedliwości. Podkreślił, iż w Szwecji zmniejszono liczbę sądów krajowych z 97 w 1997 roku do 53 w 2007 roku, co wpłynęło na rolę referendarza w systemie sądownictwa. Podał też, iż w Szwecji stanowisko referendarza jest głównie domeną kobiet. Nawiązał również do umiejętności współczesnego referendarza, który zna języki obce oraz posiada umiejętności komputerowe. Zmianie uległa rola referendarza, który przeszedł drogę jako sekretarz i stał się niezależnym orzecznikiem - kompetentnym urzędnikiem sądowym.

Kolejny mówca pani Tanja Rasmusson, polityczny ekspert w szwedzkim

Ministerstwie Sprawiedliwości, opisała pozycję referendarza, kładąc nacisk na potrzebę międzynarodowej współpracy i wskazując, iż globalizm ma wpływ na pracę w wymiarze sprawiedliwości. Podkreśliła też, iż referendarz jest zobowiązany stale rozwijać się zawodowo, nabywać nowe i doskonalić posiadane umiejętności.

Następnie głos zabrała Pani Anette Carnhede, przewodnicząca związków zawodowych w Szwecji (nazywanych ST), która przedstawiła stanowisko urzędnika z punktu widzenia związków zawodowych.

Prezes Sądu Apelacyjnego (the Svea Cort of Appeal) pan Johan Hirschfeld na początku przemówienia nawiązał do art. 6 Europejskiej Konwencji oraz Konstytucji Szwecji. Wskazał, iż szwedzki system wymiaru sprawiedliwości oparty jest na 3 instancjach tj. sądach pierwszej instancji (the interior court), regionalnych sądach apelacyjnych oraz Najwyższym Sądzie Federalnym, który rozpoznaje 100 spraw rocznie. W Szwecji brak jest sądu konstytucyjnego, zaś obowiązkiem każdego sądu jest ochrona praw człowieka. W systemie wymiaru sprawiedliwości funkcjonuje specjalny zarząd, który nie jest zlokalizowany w żadnym z ministerstw i jest niezależny. Wypowiada się w każdej sprawie, odpowiada na zapytania rządu i innych organów, wydaje oświadczenia. W Szwecji sędziowie powoływani są przez rząd. Przyszły sędzia rozpoczyna karierę jako notariusz, następnie odbywa praktykę w sądzie apelacyjnym i wyższej instancji, gdzie wykonuje pracę jako asystent sędziego.

Następnie pan Fausto de Santis, członek powstałej w 2002 roku organizacji CEPEJ, wskazał na konieczność współpracy Europejskiej Unii Referendarzy z organizacją, której celem jest wzmacnianie współpracy pomiędzy krajami, członkami Rady Europy, również w zakresie wymiaru sprawiedliwości. W 2006 roku organizacja opublikowała książkę dotyczącą funkcjonowania systemu wymiaru sprawiedliwości w Radzie Europy.

Pani Patricia De Luca, współpracująca z Komisją Europejską, omówiła nowe rozwiązania prawne przyjęte przez Unię Europejską, między innymi wymieniła europejski nakaz egzekucyjny, który został przyjęty w 2005 roku oraz wskazała na nową procedurę małych żądań „small-claims procedure”, która została przyjęta przez Parlament Europejski w lipcu 2007 roku. Podkreśliła konieczność wprowadzenia elektronicznych procedur i udoskonalenia systemu e-justice. Podczas przewodnictwa Unii Europejskiej przez Niemcy od stycznia do lipca 2007 roku powstała nowa idea stworzenia portalu internetowego e-justice-portal.

Drugiego dnia spotkania Prezydent E.U.R. pan Gabriele Guarda dokonał otwarcia formalnej części kongresu, wskazując na obecność 13 z 14 członków, co oznacza quorum. Kongres zadecydował zaakceptować harmonogram obrad przygotowany przez zarząd E.U.R. oraz protokół przygotowany ostatniego roku w Wels w Austrii. Następnie Prezydent przedstawił działalność zarządu E.U.R. za 2006 rok oraz przedstawił raport finansowy z działalności E.U.R. Kolejnym punktem

programu była akceptacja kandydatury Rumunii na członka E.U.R.

Po zakończeniu głosowania dotyczącego przystąpienia Rumunii do E.U.R. każde z państw członkowskich przedstawiło ostatnie zmiany, które zaszły w ostatnim roku w systemie wymiaru sprawiedliwości. Przedstawiciel Austrii wskazał na 5% wzrost zatrudnienia referendarzy, w większości w sądach karnych. Począwszy od 2010 roku wszystkie formularze w sądach rejestrowych będą występowały w formie elektronicznej. Dotyczyć to będzie również wnoszenia opłat i wydawania przez sąd zarządzeń. Belgia przedstawiła projekt nowej ustawy przeciwko dyskryminacji, prawa autorskiego, ochrony konsumenta oraz projekt dotyczący informacji w wymiarze sprawiedliwości. W styczniu 2007 rozpoczęła się reforma wymiaru sprawiedliwości w Danii, która miała wpływ na sądownictwo i pozycję referendarza, w tym wprowadziła nowy system wynagrodzenia. W tym samym miesiącu w Estonii rozpoczął działalność portal dla przedsiębiorców, a funkcjonuje już specjalny portal dla notariuszy e-notary-program. Pozycja referendarza ulega zmianom, zwłaszcza w sądach rejestrowych. We Francji referendarze są bądź kadrą zarządzającą, bądź asystentami sędziów lub należą do personelu wykonawczego. W Niemczech od stycznia 2007 roku funkcjonuje elektroniczny rejestr dla przedsiębiorców oraz system komunikacji pierwszo- i drugoinstancyjnej. We Włoszech ważnym wydarzeniem było otwarcie nowego sądu administracyjnego. W Luxemburgu wprowadzono nowy portal dotyczący procedury karnej. Powstał specjalny instytut zajmujący się szkoleniami referendarzy. Norwegia zajęła się systemem elektronicznej sądownictwa. W Polsce doszło do rozszerzenia kompetencji referendarzy, w szczególności w postępowaniu nieprocesowym. Portugalia wysunęła propozycję ujednoczenia wynagrodzenia referendarzy w całej Europie, wprowadzając taki sam status referendarzy. W Hiszpanii trwa proces rozszerzania kompetencji referendarzy, tak by praca referendarzy była bardziej efektywna i wpływała na szybkość procedur przy jednoczesnym wzroście wynagrodzenia. W Szwecji 5.500 osób jest zatrudnionych w sądach, z czego połowę stanowią urzędnicy. Działają związki zawodowe. W Japonii zatrudnionych jest 9.000 referendarzy rozpoznających ok. 5 milionów spraw w ciągu roku. Powołany został instytut dla referendarzy. Kilka lat temu rozpoczął się proces zmian w systemie sądownictwa zmierzający do redukcji niektórych procedur w sądach.

Mając na uwadze zakończenie przewodnictwa E.U.R. przez Włochy, ze specjalnymi przemówieniami wystąpili pan M.Kuster z Francji – kandydat na przewodniczącego E.U.R. z Francji oraz pan T.Kappl – kandydat Niemiec.

Pan Kuster w przemówieniu poparł ideę stworzenia systemu e-justice, stworzenia niezależnego kierunku studiów (również propozycje Niemiec) oraz rejestrację E.U.R. w sądzie jako organizacji.

W swoim wystąpieniu pan Thomas Kappl, który stosunkiem głosów 8:6 zwyciężył rywalizację, nawiązał do powstania Unii Europejskiej, której początkiem było podpisanie 50 lat temu traktatów rzymskich. Nawiązał też do powstania w dniu 06.10.1967r. Europejskiej Unii Referendarzy w Karlsruhe (Niemcy). Jako cele działalności zostały wówczas wyznaczone: opieka dobrosąsiedzka, stosunki towarzyskie i koleżeńskie, reprezentacja idei i materialnych interesów członków, współdziałanie i pomoc w dalszym rozwoju prawa w europejskiej przestrzeni, zapraszanie do przystąpienia porównywalnych związków innych państw. Pan Thomas Kappl odwołał się do wizji Rajmunda Fridricha z Wiednia, którego pomysłem było stworzenie europejskiego urzędnika. Taki cel stawiają sobie Niemcy w trakcie przewodnictwa E.U.R. akcentując, iż należy stworzyć europejskiego referendarza, które swoje zadania będzie mógł realizować między innymi w europejskim postępowaniu upominawczym oraz postępowaniu „bez żądań”.

Kongres zakończył się przedstawieniem propozycji budżetu na 2008 roku w zakresie składek państw członkowskich i wzajemnym zobowiązaniem spotkania w przyszłym roku w Monachium.

sporządziła: Małgorzata Piłat

Ramowy projekt Stowarzyszenia dotyczący powołania instytucji sędziego grodzkiego

W dniu 24 listopada 2007r Władze Stowarzyszenia zorganizowały kolejne spotkanie dla środowiska referendarzy sądowych, którego tematem było: Propozycje dalszego rozwoju instytucji referendarza sądowego w świetle ostatnich orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego.

Podczas spotkania Władze Stowarzyszenia wysłuchały uwag i propozycji ze strony przybyłych na nie referendarzy sądowych, odwołujących się do funkcjonowania instytucji referendarza sądowego w Polsce.

W trakcie dyskusji opracowano i przyjęto ramowy projekt powołania instytucji sędziego grodzkiego, który w dniu 7 grudnia 2007r Zarząd Stowarzyszenia przekazał na ręce Członka Zarządu Stowarzyszenia Sędziów Polskich IUSTITIA. Projekt został również przekazany Przewodniczącemu Komisji do spraw Reformy Wymiaru Sprawiedliwości.

Poniżej publikujemy fragment przedmiotowego pisma:

(...)

W związku z procesem zmian legislacyjnych zachodzących obecnie w wymiarze sprawiedliwości Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych pragnie przedstawić swoje stanowisko, w szczególności koncentrując się na

zmianach związanych z instytucją referendarza sądowego.

Na kanwie zapoczątkowanej przez Ministra Sprawiedliwości dyskusji oraz wymiany poglądów środowiska prawniczego dotyczących reformy sądownictwa w Polsce, w szczególności zaś w świetle rozważań dotyczących nowych uregulowań prawnych zastępujących instytucję asesora sądowego, rodzi się konieczność gruntownych zmian legislacyjnych.

Proponowane zmiany podyktowane są pojawiającymi się głosami wśród przedstawicieli doktryny prawa o niekonstytucyjności instytucji referendarza sądowego. Wątpliwości co do konstytucyjności instytucji referendarza sądowego rodzi stan niepewności prawnej co jest niedopuszczalne w demokratycznym państwie prawnym, zwłaszcza biorąc pod uwagę stale powiększany zakres kompetencji referendarzy oraz fakt, że wykonując swoje zadania mają oni gwarantować bezpieczeństwo obrotu prawnego w obrocie gospodarczym oraz na rynku nieruchomości.

Obecny stan niepewności prawnej w tak istotnej kwestii może w bliższej lub dalszej przyszłości doprowadzić do wniesienia skargi konstytucyjnej i w efekcie do wydania przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia analogicznego do orzeczenia dotyczącego asesorów sądowych. Zaniepokojeni tym problemem, rozwiązanie widzimy w kompleksowej zmianie przepisów dotyczących asesorów i referendarzy sądowych.

W nawiązaniu do powyższego Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych przedkłada projekt założeń w zakresie rozwiązań mających na celu zreformowanie istniejącej instytucji referendarza sądowego poprzez przekształcenie tej instytucji w sędziego grodzkiego. Zdaniem Stowarzyszenia przygotowana propozycja spełniałaby kryteria „konstytucyjności”, o których mowa w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24.10.2007r, sygn. akt SK 07/06, w sprawie „niekonstytucyjności” asesorów sądowych.

Ramowa koncepcja proponowana przez Stowarzyszenie przewiduje następujące zmiany:

1. przekształcenie instytucji referendarza sądowego w sędziego grodzkiego wraz z „ulokowaniem” nowej instytucji w ustawie z dnia 27.07.2001r Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2001r, Nr 98, poz. 1070 ze zmianami);
2. umiejscowienie sędziego grodzkiego w strukturze sądów powszechnych w wydziałach grodzkich działających przy właściwych sądach rejonowych (obecne wydziały grodzkie, ksiąg wieczystych, Krajowego Rejestru Sądowego, rejestru zastawów);
3. kompetencje: postępowanie rejestrowe i wieczystoksięgowe, postępowanie nieprocesowe w zakresie spraw powierzonych dotychczas referendarzom z ewentualnym rozszerzeniem kompetencji w zakresie postępowania nieprocesowego, postępowanie w sprawach o wykroczenia, w części spraw karno-skarbowych, ponadto uczestnictwo w

rozprawach dla których przewidziany jest trzyosobowy skład sądu,

4. możliwość ubiegania się o awans na sędziego sądu rejonowego: po 5 latach pracy na stanowisku sędziego grodzkiego i uzyskaniu pozytywnej oceny po zakończeniu wizytacji (dla osób zadeklarowanych do dalszego awansu).

W myśl opracowanej koncepcji instytucja sędziego grodzkiego, zastępując asesora sądowego i referendarza sądowego, stałaby się etapem praktyki w drodze do stanowiska sędziego rejonowego przy zachowaniu 5-letniego okresu pracy i dotychczasowego wynagrodzenia (75% wynagrodzenia sędziego rejonowego) oraz stawek awansowych po 5 latach dla osób, które nie przechodziłyby na sędziego rejonowego. Istotnym jest, że proponowane rozwiązanie nie pociągnie za sobą znacznego obciążenia finansowego dla budżetu państwa, natomiast w ten sposób definitywnie zostaną rozstrzygnięte wszystkie wątpliwości dotyczące wykonywania czynności z zakresu wymiaru sprawiedliwości przez osoby nie będące niezawisłymi sędziami.

(...)

Niniejszy numer przygotował Zespół Redakcyjny
Data wydania: 17.12.2007r

Zespół Redakcyjny Biuletynu zastrzega, że nie ponosi odpowiedzialności za treść materiałów zgłoszonych do publikacji.